

Marcel Levi

‘Gezondheid is
gerelateerd aan het
aantal jaren dat je
nog over hebt’

VINCENT BOON

Verzilvering

Bij alle bespiegelingen over de toekomst die in het nieuwe jaar over ons worden uitgestort, behoort stevast een melancholieke beschouwing over de telkens ouder wordende bevolking en alle problemen die deze ‘vergrijzing’ met zich meebrengt. Inmiddels zijn er in vele Westerse landen meer 65-plussers dan kinderen onder de 15 jaar. Dikwijls wordt voorspeld dat over enkele jaren een handjevol jonge werkende mensen zich zal moeten ontfemen over een onafzienbare massa aan grijze, door ouderdomsziekten geplaagde en zorgafhankelijke ouderen. De vraag is of we elkaar niet allemaal een beetje aan het napraten zijn met deze onheilsvoorspellingen en de werkelijkheid toch niet anders zal zijn dan we nu denken. In een recente interessante studie betogen Jeroen Spijker en John MacInnes van de School of Social and Political Sciences van de universiteit van Edinburgh dat de demografische cijfers die de basis vormen voor deze doemgedachten, misleidend zijn. Zij beschrijven dat onze huidige populatie ten opzichte van honderd jaar geleden weliswaar gemiddeld ouder is in geleefde jaren, maar tegelijkertijd gemiddeld jonger is als je in ogenschouw neemt hoeveel jaren er nog te leven zijn. Statistisch is gezondheid sterker gerelateerd aan het aantal jaren dat er nog over is dan aan het aantal dat er al geleefd is. Met andere woorden: de mens van de 21ste eeuw is op elke leeftijd meestal jonger, gezonder en fitter dan zijn leeftijdsgenoot in de 20ste eeuw. Indien we in staat zijn de komende jaren de extra levensverwachting te converteren naar extra jaren in goede gezondheid, bijvoorbeeld door intensievere bestrijding van roken en zwaarlijvigheid, wordt dit effect nog sterker. De toenemende fitheid van ouderen ten opzichte van voorheen

is relevant, want in alle onheils spellende statistieken worden 65-plussers automatisch gerubriceerd als ‘afhankelijken’, terwijl dat in de praktijk nauwelijks aan de orde is. Velen van hen zijn nog aan het werk of doen vrijwilligersactiviteiten en zijn betrokken bij bezigheden op sociaal of maatschappelijk gebied. In de vorige eeuw waren er per 65-plusser vier werkende mensen onder de 65 jaar. Indien voor de komende jaren het aantal werkenden wordt vergeleken met de mensen die een levensverwachting van minder dan nog hooguit 15 jaar hebben, blijft deze ratio nagenoeg hetzelfde. Dit plaatje is vrijwel identiek voor alle West-Europese landen, waarbij Nederland er nog extra gunstig uitspringt door een relatief jonge bevolking en nog altijd toenemende arbeidsparticipatie van vrouwen. Kortom: de verhouding tussen afhankelijken en zij die voor hen moeten zorgen gaat misschien wel helemaal niet veranderen de komende jaren. Een andere interessante observatie van Spijker en MacInnes is dat er door de werkeloosheid momenteel in absolute aantallen meer mensen zonder baan zijn in de werkzame leeftijd (16-65 jaar) dan dat er niet-werkenden zijn in de oudere populatie.

Ten slotte is er nóg een lichtpuntje: De grote groep relatief fitte en actieve 65-plussers van de 21e eeuw geeft in toenemende mate misschien wel een van de krachtigste impulsen aan onze economie, namelijk door geld uit te geven aan vrijetijdsbesteding, reizen en andere activiteiten. Een aanzienlijk deel van hen is financieel goed af, met een opgebouwd pensioen, afbetaalde woning en kinderen uit huis. In dat opzicht is het in plaats van vergrijzing beter te spreken over ‘verzilvering’ van onze samenleving. ■